

T. Petrushyna, B. Slyushchynskiy

**VALUED PRIORITIES AND REAL CHARACTERISTICS OF LABOUR LIFE
OF THE POPULATION OF UKRAINE**

In this article the authors analyze the valued descriptions of social practices of people that are inalienable part of the research of the institutional mechanism of forming social behaviour. It is accepted to talk about the valued-normative systems of coordinates; all social co-operations come true within the framework of that. As authors assert, the word connection "valued-normative" underlines close connection of values and norms as the base regulators of behaviour (originally, a functional setting and a form a display). In real life man, as a rule, is oriented on values and norms simultaneously, in the "divisibly mixed" form. Comparative descriptions of satisfaction of population of Ukraine are conducted in the article, by executable work, money rewards and the desire of career advancement.

As a result of the research the authors determine the following:

- the most important values for the Ukrainian citizens during the choice of work are a high income (salary) and reliability of work. The least important value is "the possibility of initiative display";

- the values of today's and the pay for work are expressed more poorly in Ukraine than in most European countries. Thus the value of an abstract pay for work among the Ukrainian citizens under 70 has some greater meaningfulness than the value of concrete work;

- indexes of satisfaction by work and pleasure correlating to the time expended in work and other parts of life in Ukraine. The index of satisfaction by basic work is higher than the index of satisfaction in correlations of time (6.6 and 5.8 with an 11-point scale);

- on the whole, in motivation of population of Ukraine there is certain side-shifting pragmatism in comparing to social motivation of labour activity;

- real descriptions of labour practices.

Key words: *base regulators of behaviour, labour life, social practices, valued priorities, vital functions.*

УДК 316.752:314.1(477)

Б. В. Слющинський

**РОЛЬ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ТА ЕТНОКОНФЕСІЙНИХ ЧИННИКІВ У
ФОРМУВАННІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО
ПРИАЗОВ'Я**

У статті проаналізована роль етнокультурних та етноконфесійних чинників у формуванні ціннісних орієнтацій населення сучасного українського Приазов'я. Розглянуті етнонаціональні угруповання регіону, історичні, економічні та політичні обставини, що сприяли їх створенню і формуванню сучасно норм поведінки та ціннісних орієнтацій, тобто сучасного рівня культури спільноти. Автор, на підставі проведених досліджень, приходять висновку, що: соціальні перетворення, які сьогодні відбуваються у світі в цілому, і в Україні зокрема, викликають неоднозначні відносини у різних регіонах України, які залежать від етнонаціонального складу населення, їхніх ціннісних орієнтацій та настанов.

Ключові слова: *етнокультура, етноконфесії, ціннісні орієнтації, норми поведінки, соціальні перетворення, глобалізація.*

Розглядаючи ціннісні орієнтації та настанови спільнот, не можна не враховувати етнокультуру і етноконфесійні впливи. У досліджуваному регіоні, а саме українському Приазов'ї, крім православ'я, католицизму, ісламу та ін., значну роль відіграли старообрядці (є вони і сьогодні). На території Донецької обл. старообрядцями з Курської, Могильовської та Воронізької губерній було засновано поселення Ольховатка (1720 р.). За даними Всеросійського перепису 1897 р. у Слов'яносербському, Маріупольському та Бахмутському повітах налічувалося 7370 душ старообрядців [1, с. 287–288]. На початок ХХ ст. із 3 тис. населення Ольховки 2614 осіб було старовірами. Крім того, на території Катеринославської губернії дисперсно проживали представники інших старообрядницьких течій та течій православного толку – безпопівці (у 2-х селищах Маріупольського повіту їх мешкало 28), духовні християни (духобори, молокани, новоізраїльтяни) [2, с. 213–239]. Враховуючи й те, що регіон українського Приазов'я ще й багатонаціональний, що також впливає на формування ціннісних орієнтацій та настанов, то порушена проблематика є досить актуальною. Адже, поєднання етнокультур та етноконфесій створює особливі ціннісні орієнтації та настанови спільноти, які регулюють соціальні відносини у суспільстві, визначаючи їх загальну спрямованість та поведінку.

Отже, мета – дослідження чинників, що вплинули на формування ціннісних орієнтацій та настанов населення сучасного українського Приазов'я. Для досягнення цієї мети потрібно вирішити наступні завдання:

1. дослідити етнонаціональний та етноконфесійний склад населення українського Приазов'я в історичному аспекті;

2. виявити зразки взаємодії людей різних національностей та віросповідань у сучасному українському Приазов'ї, що впливають на формування ціннісних орієнтацій та настанов населення регіону.

Слід зазначити, що дану проблему досліджувало багато відомих вчених, як зарубіжних, так і вітчизняних. Серед них М. Араджіоні, Д. Багалеї, Ю. Габермас, А. Гедьо, А. Дингес, Ю. Іванова, Р. Інглехарт, Г. Клепалова, В. Наумко, М. Наумова, І. Пономарьова, А. Ручка, Я. Шашкевич, та ін. Вони вивчали як історію заселення регіону, так і специфіку формування етнонаціональних та етноконфесійних відносин, доводячи, що даний регіон формує досить складний соціокультурний простір, що відбивається на всьому: від буттєвісних відносин до професійної орієнтації, від ціннісних орієнтацій і настанов та соціокультурних практик до управлінської культури.

Досліджуючи історію регіону, потрібно зазначити, що з ХVІІІ ст. цей край почав досить активно заселятись. На південному заході Маріупольського повіту поряд з грецькими селами з'явилися болгарські. Всього до Приазов'я з Буджаку переселилося до 30 тис. болгар, якими тут було засновано 38 поселень [3, с. 21–23]. У Приазов'ї поселилися грузини, які розмовляли татарською мовою [4, с. 29]. Вони заснували в Маріупольському повіті с. Георгіївку (Гнатівна). Компактні поселення мали албанці (вихідці з с. Каракурт (Жовтневе) у Південній Бессарабії) [5, с. 36]. Дисперсно були розселені в регіоні чехи, білоруси, цигани, поляки. Серед іноземних колоністів були і євреї. Характерним для єврейської громади було збереження релігійних традицій та приписів, спроби організувати національну освіту, аматорські мистецькі центри, будівництво культових споруд тощо.

Стосовно німців, то в Маріупольському повіті було 17 німецьких колоній. У релігійному плані німецькі переселенці неоднорідні: серед них були лютерани (на 1897 р. в Маріупольському повіті з 19104 осіб, що говорили німецькою мовою, 11720 були лютерани [6, с. 77], а також католики, кальвіністи, меноніти (сьогодні менонітів

немає)). Однак, слід зауважити, що не всі меноніти були етнічними німцями: серед них були й фланманці, й фризи, й нижні саксонці. Також слід зауважити, що у 50–60-х рр. XIX ст. у німецьких колоніях поміж менонітських, кальвіністських, лютеранських громад під впливом європейського пієтизму виникають так звані братства штундер, які сприяли виникненню українського штундизму. У 60-х рр. XIX ст. під впливом проповідей західних місіонерів серед менонітів й штундистів, а також серед представників інших конфесій починає поширюватися баптизм. У 60–70-х рр. баптистський рух виходить за межі німецьких поселень, починає формуватися українсько-російський баптизм. Крім цього, німецькі поселення стали базою для поширення на південноукраїнських землях наприкінці 80-х рр. XIX ст. адвентизму [7, с. 240–262].

Численну групу населення українського Приазов'я склали татари кримські та поволзькі. Більшість татар належало до мусульманського віросповідання. Відомо, що на Донеччині на початку XX ст. існувало дві мечеті (у Макіївці та у Луганську) і кілька молитовних будинків у робітничих селах. Кількість мусульман за даними Довідкової книги Катеринославської єпархії [8], мешкало 1272 мусульманина.

З відміною кріпацтва у 1861 р. відбувається черговий етап землеробської колонізації українського Приазов'я вихідцями як з українських, так і з російських губерній. Слід відмітити масовий прилив населення з російських регіонів, викликаний індустріалізацією Приазов'я, що значною мірою змінило етнокультурну картину регіону. Крім того, масове переселення стало початком ліквідації побутової ізоляції окремих етнічних груп (мовної, психологічної, конфесійної, соціально-економічної), що прискорило процеси міжкультурного обміну, вплинуло на зміни у ціннісних орієнтаціях та настановах. Ці процеси ще більше посилювалися у радянську добу, коли внаслідок так званих оргнаборів у промислові центри індустріального Приазов'я, переселялися представники різних народів, перш за все, росіяни. Це можна вважати початком періоду асиміляції та гібридизації.

Характерно, що «індустріальні» переселенці із самого початку селилися розпорошено, що в умовах форсованої індустріалізації, швидкого зростання кількості робітників та міського способу життя прискорювало їхню асиміляцію та гібридизацію, а значить – втрату національних ознак. У ряді випадків єдиним, що сприяло збереженню національної самосвідомості, була релігія, аматорські колективи, певні періодичні видання, але процеси атеїзації населення, ліквідація періодичних видань, що виходили національною мовою (арешт і розстріл редакторів), закриття, напр., грецького театру та арешт його учасників, що відбувалися у радянські часи, негативно вплинули й на цей фактор. Все це позначалося на формуванні ціннісних орієнтацій та настанов населення українського Приазов'я, бо в них вселявся з одного боку переляк, а з іншого – утруднений пошук своєї ідентичності. Адже відразу ж після отримання Україною незалежності, почався процес повернення своєї національності (греки, євреї) і масове створення етнонаціональних об'єднань. Як показали результати глибинного інтерв'ю, на перше місце вони ставили збереження своєї національної культури.

Звичайно, економічні, соціальні та політичні процеси формували «нову» людину з її сучасними ціннісними орієнтаціями та настановами. Відбувається деяка втрата духовності. Релігія відходить на другий план, хоча кількість культових споруд збільшується. Сьогоднішнє молоде покоління найголовнішим вважає матеріальне. Відбувається, так би мовити «матеріалізація» у розумінні матеріального забезпечення.

Сучасні студенти у своїх анкетах виносять питання щодо матеріального забезпечення на перший план. Планування дітей у своїх існуючих чи майбутніх сім'ях ставлять у залежність від матеріального забезпечення. Дійсно покоління від покоління

відрізняється ціннісними орієнтаціями та настановами. А ще, вимоги часу виховують нове, дещо замкнене буття. Кожна група прагне самостійності, починаючи від маленького колективу, сім'ї і закінчуючи більш великими угрупованнями. Але тут є суттєва відмінність «*наших*» мешканців від «*їхніх*» (західноєвропейських). Свідомість «*наших*» мешканців, у першу чергу спрямована на задоволення своїх матеріальних благ, а «*їхніх*» – на якість цих благ. Як стверджує американський політолог і соціолог Р. Інглехарт, у суспільній свідомості населення розвинених західних країн відбуваються повільні (але незворотні) зсуви в системі цінностей від пріоритетів, які віддані традиції, повазі до влади і матеріальному добробуту в бік цінностей незалежності й емансипації особистості, особистого задоволення, самоствердження. Це відбувається завдяки певній привабливості, престижу, авторитету конкретних особистісних взірців культурного споживання [9, с. 16–17]. На думку вченого, у суспільстві змінюються ціннісні пріоритети, відбувається перехід від пріоритету цінностей «*матеріалізму*» до пріоритету цінностей «*постматеріалізму*». Під цінностями «матеріалізму» він має на увазі преференції стосовно фізичної і психологічної безпеки та добробуту, а під цінностями «постматеріалізму» – вияскравлення незалежності до групи, самовияву та якості життя. Якщо ж із цієї позиції подивитись на сучасне життя пересічного громадянина нашої держави, то можна побачити, що у переважаючій більшості, саме зараз спільнота підійшла до «матеріалістичного» циклу, хоча повністю відкидати «постматеріалістичний» не можна, бо вже молодь віддає перевагу не тільки матеріальному забезпеченню, але й якості життя. Саме у молоді настав період радикальної зміни цінностей та настанов. Це викликано процесами глобалізації, і перш за все, – культурної. Відбувається, так би мовити, поява нової «глобалізаційної соціалізації», яка поєднує «свої» взірці культурного споживання з «їхніми». Як показують дані дослідження, сьогодні створюється нова когорта населення, яка досить в короткий проміжок часу змінилася і змінила свої ціннісні пріоритети. Вона «відірвалася» від ціннісних орієнтацій та настанов своїх батьків, але ще не «примкнула» до «постматеріалістських», і знаходиться десь у «дорозі». Тут буде доречно використати результати аксіомоніторингу, проведеного фірмою «Соціс» спільно з відділом соціології культури та масової комунікації Інституту соціології НАН України у 1994, 1997 і 2000 рр., результати якого дали підстави для висновків щодо найпоширеніших типів серед громадян сучасного українського суспільства. Адже, під впливом соціетальних умов населення України стає дедалі матеріалістичнішим у своїх засадових соціальних установах. Це протилежне тим культурним зсувам, які відбуваються у західних суспільствах [10, с. 188–189]. Кількість громадян, зорієнтованих суто матеріалістично, збільшилася з 92% у 1994 р. до 95% – 2000 р. (Розподіл відповідних ціннісних типів у 1994–2000 рр. серед населення України див. у табл. 1).

Таблиця 1

Зростання матеріалістичних установок (%)

Ціннісні типи	1994 р.	1997 р.	2000 р.
Чистий матеріалістичний	79	68	76
Змішаний матеріалістичний	24	13	19
Змішаний постматеріалістичний	6	7	4
Чистий постматеріалістичний	1	1	1

Як свідчать дані табл. 1, для населення України першочерговою проблемою є проблема елементарного виживання.

Зробимо порівняльний аналіз аналогічних досліджень, проведених у Донецьку. Отримані дані дозволяють констатувати, що сьогодні з різних причин для більшості населення міста більш-менш чітко виражена орієнтація на матеріалістичні цінності,

тобто на умови і можливості елементарного виживання. Це співпадає з даними по Україні. Опитування в Маріуполі показують ідентичні результати. У цьому плані населення Донецька та Приазов'я суттєво відрізняються від населення країн Західної Європи та США, в аксіологічній свідомості яких орієнтація на матеріалістичні цінності зустрічаються набагато рідше. У той же час, при порівнянні аксіологічних характеристик мешканців Донецької області з аналогічними показниками населення України в цілому [10, с. 189], ціннісна свідомість перших виглядає більш креативною, оскільки в ній спостерігається менш виражена орієнтація на цінності постматеріалістичні.

Слід відзначити й те, що емоційно-оцінювальні ставлення носіїв постматеріалістичних орієнтацій до системи соціальних умов, яка склалася і до свого місця в них, характеризувалась більш високими позитивними оцінками, ніж у носіїв матеріалістичних орієнтацій. Як показують результати дослідження, у чистих постматеріалістів рівень соціального самопочуття дещо вищий, ніж у чистих матеріалістів. Ці відмінності у рівні соціального самопочуття визначались в основному, за рахунок того, що постматеріалісти в цілому демонстрували більш високі оцінки заможності у таких сферах соціального життя як професійно-трудова, рекреаційно-культурна і особистісна (табл. 1). У той же час, в них чітко проглядається і більш критичне ставлення до деяких органів влади і суспільних інститутів. Напр., їм у більшій мірі, ніж матеріалістично орієнтованій частині населення, притаманна недовіра до Кабінету Міністрів (відповідно, 52% проти 38%), до Верховної Ради (70% проти 51%), до суду (61% проти 48%), до газет (33% проти 20%) і до телебачення (34% проти 19%).

Проаналізуємо відмінності індексів заможності в окремих сферах соціального життя мешканців Донеччини (див. табл. 2).

Таблиця 2

Відмінності індексів заможності в окремих сферах соціального життя у дончан з різними ціннісними орієнтаціями

Сфери соціального життя	Постматеріалістичні типи			Матеріалістичні типи			Рівень значущості відмінностей середніх
	Людина	Середній бал за шкалою 1-3 бала	Стандартне відхилення	Людина	Середній бал за шкалою 1-3 бала	Стандартне відхилення	
Професійно-трудова	82	2,09	0,56	491	1,96	0,55	0,047
Рекреаційно-культурна	82	1,76	0,55	491	1,59	0,49	0,007
Особистісні якості	82	2,18	0,63	491	2,01	0,59	0,014

Щоб деталізувати специфіку окремих типів ціннісних орієнтацій дончан, у даному дослідженні вони розглядаються через призму розгорнутої батареї цінностей. Попередньо слід відзначити, що в системі аксіологічних преференцій населення Донецька в цілому домінують вітальні цінності, характерні для кризового і нестабільного суспільства: міцне фізичне і психічне здоров'я (середній бал за шкалою 0-6 балів – 4,91), благополуччя дітей (4,89), міцна сім'я (4,82), матеріальна забезпеченість (4,73) і загальний хороший стан в країні (4,60). Периферія цієї системи утворена такими демократичними цінностями, як можливість критики владних структур (3,48), політичний суверенітет республіки (3,39), прагнення до того, щоб ідеали демократії стали важливішими ніж гроші (3,34) і участь в громадсько-

політичних об'єднаннях, партіях і організаціях (2,23). На периферії виявилась і можливість підприємницької ініціативи (3,46). Таким чином, виявлена за цією методикою система ціннісних орієнтацій дончан практично не відрізняється від системи ціннісних орієнтацій України в цілому.

Отже, використання цієї методики дає можливість більш детально дослідити ціннісні орієнтації в окремо взятому регіоні. Якщо отримані дані порівняти із всіма проведеними раніше дослідженнями, то побачимо, що все підтверджується і з впевненістю можна говорити, що сьогодні відбувається певна зміна ціннісних орієнтацій і настанов, а це впливає на зразки взаємодії людей у даному регіоні. Зразки взаємодії відповідають відповідним культурним епохам, які їх і породжують. Тобто, вони мають соціокультурний характер.

На думку українського соціолога А. Ручки [11, с. 196], кожна доба має свої домінуючі особистісні взірці, яким так чи інакше наслідують люди. Проте існують також особистісні взірці, котрі притаманні окремим соціокультурним середовищам, субкультурам, соціальним групам і верствам, а також етнонаціональним утворенням: міським, сільським, елітним, професійним, регіональним, маргінальним тощо, саме вони впливають на формування ціннісних орієнтацій та настанов спільноти. Привабливість чи престиж певних особистісних орієнтацій та настанов може згодом змінюватись під впливом різноманітних чинників: кардинальної зміни умов економічного життя, еміграції, контактів з новими людьми, подорожей і т. ін. У нашому випадку під новими людьми слід розуміти різні етнонаціональні групи, їхню постійну змінність. Звичайно, слід сюди додати й те, що у молоді ціннісні орієнтації та настанови одні, у дорослих – інші, а у людей похилого віку – ще інші. Крім цього, потрібно зважити й на те, що ціннісні орієнтації та настанови у більш похилому віці – це перегуки із своєю молодістю, – вони ніби загальмовують деякий поступальний рух, який виникає у суспільстві. Звичайно, на них впливає ціла низка інститутів виховання та освіти, і на першому місці – інститут сім'ї, де закладається фундамент для вироблення особистісних ціннісних орієнтацій та настанов. Весь процес соціалізації людини – це постійна їх зміна. Слід зазначити, що структура населення, переважання тих чи інших видів виробництва, наявність навчальних закладів різних ступенів акредитації, рельєф, густота населення, географічне оточення і т. ін. впливає на формування ціннісних орієнтацій та настанови людини.

Підсумовуючи, можна сказати, що:

- ціннісні орієнтації та настанови мають свою специфіку;
- сучасні глобалізаційні процеси з одного боку, породжують риси однорідності, а з іншого, – вони не тільки не позбавляють спільноту різноманітних умов життя, що склалися в регіоні, а й призводять до артикуляції специфічних рис локально-регіональних спільностей, до зростання значення культурних відмінностей, до плюралізації культурних форм і сегментації соціальних структур, до появи нових політичних, етнічних і організаційних розмежувань;

- соціальні перетворення, які сьогодні відбуваються у світі в цілому, і в Україні зокрема, викликають неоднозначні відносини у різних регіонах України, які залежать від етнонаціонального складу населення, їхніх ціннісних орієнтацій та настанов. Одні з них розглядають соціальні зміни як загрозу для свого соціального «виживання» у даній чіткості, інші, навпроти, вбачають у суспільних перемінах шанси укріплення своїх соціальних позицій чи набуття нового, більш високого статусу. Звідси соціальна ідентичність сама стає цінністю індивіда і спільностей, що відкриває нові можливості для розуміння і пояснення їхньої поведінки і дій. Це означає, що певні моральні, естетичні, релігійні, пізнавальні, прагматичні та інші цінності можуть виступати

генералізованою основою легітимної поведінки людей і в демократичному суспільстві без урахування цього неможливо здійснювати ефективне управління. Все це пов'язане із процесом сучасної структуризації масової свідомості, яка відбувається зараз у суспільстві.

Список використаної літератури

1. Клепалова Г. Ю. З історії старообрядництва в Донбасі / Г. Ю. Клепалова, І. Г. Луковенко // Історія України. Маловідомі імена, події, факти : зб. ст. – Київ-Донецьк, 2001. – Вип. 18. – С. 286–289 ; Klepalova H. Yu. Z istorii staroobriadnytstva v Donbasi / H. Yu. Klepalova, I. H. Lukovenko // Istoriiia Ukrainy. Malovidomi imena, podii, fakty : zb. st. – Kyiv-Donetsk, 2001. – Vyp. 18. – S. 286–289.
2. Справочная книга Екатеринославской епархии за 1913 г. – Екатеринослав, 1914. – 488 с. ; Spravochnaya kniga Yekaterinoslavskoy eparkhii za 1913 g. – Yekaterinoslav, 1914. – 488 s.
3. Наулко В. Формування сучасного етнічного складу населення України / В. Наулко // Етнонаціональні процеси в Україні: історія та сучасність / ред. В. І. Наулко. - Київ : Головна спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 2001. – С. 13-45 с. ; Naulko V. Formuvannia suchasnoho etnichnoho skladu naseleння Ukrainy / V. Naulko // Etnonatsionalni protsesy v Ukraini: istoriia ta suchasnist / red. V. I. Naulko. - Kyiv : Holovna spetsializ. red. lit. movamy nats. menshyn Ukrainy, 2001. – S. 13-45 s.
4. Калоеров С. А. Заселение Приазовья греками / С. А. Калоеров // Межэтнические культурные связи в Донбассе: история, этнография, культура : зб. науч. тр. – Донецк, 2000. – С. 14–36 ; Kaloerov S. A. Zaselenie Priazovya grekami / S. A. Kaloerov // Mezhetnicheskie kulturnye svyazi v Donbasse: istoriya, etnografiya, kultura : zb. nauch. tr. – Donetsk, 2000. – S. 14–36.
5. Культура і побут населення України / авт. В. І. Наумко (кер.) та ін. – Київ : Либідь, 1991. – 230 с. ; Kultura i pobut naseleння Ukrainy / avt. V. I. Naumko (ker.) ta in. – Kyiv : Lybid, 1991. – 230 s.
6. Иванова Ю. В. Особенности формирования хозяйственного комплекса многонационального района Приазовья / Ю. В. Иванова // Культурно-бытовые процессы на юге Украины. – Москва : Наука, 1979. – С. 74–91 ; Ivanova Yu. V. Osobennosti formirovaniya khozyaystvennogo kompleksa mnogonatsionalnogo rayona Priazovya / Yu. V. Ivanova // Kulturno-bytovye protsessy na yuge Ukrainy. – Moskva : Nauka, 1979. – S. 74–91.
7. Дынгес А. А. Римско-католическая церковь в Приазовье в начале XX в. / А. А. Дынгес // Летопись Донбасса : краеведч. сб. – Донецк, 1994. – Вып. 2. – С. 107–111 ; Dynges A. A. Rimsko-katolicheskaya tserkov v Priazove v nachale XX v. / A. A. Dynges // Letopis Donbassa : kraevedch. sb. – Donetsk, 1994. – Vyp. 2. – S. 107–111.
8. Справочная книга Екатеринославской епархии за 1913 г. – Екатеринослав, 1914. – 488 с. ; Spravochnaya kniga Yekaterinoslavskoy eparkhii za 1913 g. – Yekaterinoslav, 1914. – 488 s.
9. Инглехарт Р. Постмодерн: меняющиеся ценности в изменяющемся обществе / Р. Инглехарт // Полис. - 1997. – № 4. – С. 6-32 ; Inglekhart R. Postmodern: menyuayushchiesya tsennosti v izmenyayushchemsya obshchestve / R. Inglekhart // Polis. - 1997. – № 4. – S. 6-32
10. Наумова М. «Матеріалізм» і «постматеріалізм» як типи ціннісних преференцій населення України / М. Наумова // Соціокультурні ідентичності та практики / за ред. А. Ручки. – Київ : Ін-т соціології НАН України, 2002. – С. 185–195 ; Naumova M. «Materializm» i «postmaterializm» yak tyru tsinnisnykh preferentsii naseleння Ukrainy / M. Naumova // Sotsiokulturni identychnosti ta praktyku / za red. A. Ruchky. – Kyiv : In-t

sotsiologii NAN Ukrainy, 2002. – S. 185–195.

11. Ручка А. Динаміка ціннісних відданостей населення України: 1991–2000 роки / А. Ручка // Соціокультурні ідентичності та практики / за ред. А. Ручки. – Київ : Ін-т соціології НАН України, 2002. – С. 181–185 ; Ruchka A. Dynamika tsinnisnykh viddanostei naseleння Ukrainy: 1991–2000 roky / A. Ruchka // Sotsiokulturni identychnosti ta praktyku / za red. A. Ruchky. – Kyiv : In-t sotsiologii NAN Ukrainy, 2002. – S. 181–185.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2018

B. Sliushchinskiy

**THE ROLE OF ETHNO - CULTURAL AND ETHNO – CONFESSIO-
NAL FACTORS IN THE FORMATION OF THE VALUED ORIENTATIONS
OF THE POPULATION OF UKRAINIAN AZOV REGION**

In the article the author analyzes the role of ethno - cultural and ethno - confessional factors in forming the valued orientations of the population of modern Ukrainian Azov region. The author considers the ethnos of national group mends of the region, historical, economic and political circumstances that assisted their creation and forming of modern codes of conduct and allied orientations, modern level of culture of association.

From the point of view of the author, economic, social and political processes formed a "new" man with his modern valued orientations and discipline. Some loss of spirituality took place in the total. Religion stepped back to the second plan, though the number of cult buildings increased. The article considers today's young generation as the most important. There is "materialization" in understanding: in the questionnaires modern students take away a question in relation to the material of the first plan. A generation differs from a generation in the valued orientations and discipline. Yet, the requirements of time bring up a new, something there served existence. Every group wants independence, beginning from a little group, a family and ending with greater group mends. However, here, the author considers, is a substantial difference of "our" habitants from "theirs" (West-European). Consciousness of "our" habitants, in the first turn, sends to satisfaction of the material welfares, and "theirs" – to the quality of this blessing. As the American political scientist and sociologist R. Inglehart asserts, in public consciousness of the population of the developed western countries slow (but irreversible) changes in the system of values from priorities take place; that concerns traditions, respect to power and material welfare towards the values of independence and emancipation of personality, personal pleasure, and self-affirmation. It takes place due to certain attractiveness, prestige, authority of concrete personality standards of cultural consumption. The valued priorities change in society; the transition originates from the priority of values of "materialism" to the priority of values of "post-materialism". Under the values of "materialism», he means the preferences in relation to physical and psychological safety and welfare and under the values of "post-materialism" there are independences to the group, and quality of life. The period of the radical change of values and discipline came exactly for young people. It is caused by the processes of globalization, and first of all, by cultural processes. There is, so to say, the appearance of new "socialization of globalization", that combines the standards of cultural consumption with "theirs". As the researches show, the new cohort of population that changed sufficiently in the short interval of time and changed the valued priorities is created today. It appeared from the valued orientations and discipline of the parents, but did not yet "join" the "postmodern", and is somewhere on the "way".

The author, on the basis of undertaken studies, comes to the conclusion, that social transformations that take place in the world on the whole today and in Ukraine in particular, cause ambiguous relations in different regions of Ukraine; they depend on ethnos of national

composition of the population, their valued orientations and discipline.

Key words: *codes of conduct, ethnoconfession, ethnoculture, social transformations and globalization, valued orientations.*